Magiczny Kraków

„Czuły narrator”, czyli festiwal Boska Komedia

2020-12-13

Tegoroczna, 13. edycja Międzynarodowego Festiwalu Boska Komedia odbywa się w całości online. Do 13 grudnia zobaczymy 23 spektakle, w tym osiem premier. Przedstawienia zostaną pokazane za pośrednictwem platformy PLAY KRAKÓW.

– Każda edycja festiwalu jest podziękowaniem dla ludzi teatru za wytrwałość w niezgodzie na zakłamany świat. To artyści pochylali się nad pokrzywdzonymi, wzbudzając w widzach empatię i przypominając o powinnościach wobec najsłabszych. Dla mnie głos wybrzmiewający ze sceny jest nie tylko szczery, ale i bardziej sprawczy niż ten głoszony z ambon czy poselskiej mównicy. Wierzę, podobnie jak Olga Tokarczuk, że „rola artystów polega na tym by – dać przedsmak tego, co mogłoby istnieć (…), bo co wyobrażone, jest pierwszym stadium istnienia”. Chciałbym, by wszystkie te marzenia o lepszym świecie, których teatr jest wehikułem, stały się kiedyś rzeczywistością. Wiarę i determinację mam dzięki ludziom polskiego teatru, dzięki przyjaciołom festiwalu z całego świata i dzięki wiernej krakowskiej publiczności. Setki spektakli, które do tej pory pokazaliśmy na festiwalu, tysiące rozmów odbytych w jego ramach łączy wspólna potrzeba pogłębiania i pełnej czułości relacji ze światem. Czy właśnie nie tego nam najbardziej dzisiaj brakuje? – zastanawia się Bartosz Szydłowski, dyrektor artystyczny festiwalu.

Tegorocznym mottem jest „czuły narrator” inspirowany mową noblowską Olgi Tokarczuk. Czułość jest sztuką „głębokiego przejęcia się drugim bytem, jego kruchością, niepowtarzalnością, jego nieodpornością na cierpienie i działanie czasu. Czułość. Jest tym trybem patrzenia, który dostrzega między nami więzi, podobieństwa i tożsamości i który ukazuje świat jako żywy, żyjący, powiązany ze sobą, współpracujący, i od siebie współzależny.” Te słowa są tym bardziej ważne, bo stoją w sprzeczności z dominującymi nasze życie tendencjami. Działają jak odtrutka w obliczu zalewającej nas przemocy i politycznego cynizmu.

Tegoroczna edycja wydarzenia dedykowana jest wszystkim „czułym narratorom”.

Festiwal rozpoczną **„Bieguni”** w reżyserii Michała Zadary – będzie to światowa prapremiera książki noblistki, powstaje w koprodukcji Teatru Powszechnego i Teatru Łaźnia Nowa. Reżyser przygotowuje spektakl wierny poetyce powieści: niejednoznaczny, wielopłaszczyznowy, odpowiadający kakofonii i dysonansom współczesnego doświadczenia.

Część premier i przedstawień łączy wątek autoreferencyjny. Artyści sięgają po własne doświadczenia, proponując intymną rozmowę z publicznością. Własna biografia odzwierciedlająca mechanizmy awansu społecznego (**„Powrót do Reims”** w reżyserii Katarzyny Kalwat), męska historia rodzinna jako determinant życia i śmierci (**„Autobiografia na wszelki wypadek”**, reż. Michał Buszewicz), doświadczenie bycia matką i artystką (**„Agon”**, reż. Dominika Knapik). Przyglądanie się temu, co zostawili po sobie nasi przodkowie i co my zostawimy swoim dzieciom (**„Jak ocalić świat na małej scenie?”**, reż. Paweł Łysak), mechanizmy pamięci i wydarzeń, które naznaczają resztę życia (**„Po prostu”**, Weronika Szczawińska).

Filtr czułości pojawił się, gdy utknęliśmy wszyscy w pierwszym lockdownie i wydawało się, że jest to czas, w którym może narodzić się nowa jakość spojrzenia, że przepracowana izolacja pozwoli na głębszą wiarę w sprawczość tego, co wyciszone i delikatne. Nieprzystosowane. Niestety, to mechanizmy wykluczenia wzięły górę, odsłaniając kolejne grupy odrzuconych. Czułym spojrzeniem otoczyli swoich poza systemowych bohaterów Jakub Skrzywanek (**„Kaspar Hauser”**) i Cezary Tomaszewski (**„Gracjan Pan. Musical”**).

O nowej wspólnocie społecznej marzyła Eliza Orzeszkowa pisząc **„Nad Niemnem”**, do tego marzenia wrócili Jędrzej Piaskowski i Hubert Sulima wystawiając w Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie tę polską powieść pozytywistyczną.

Brak złudzeń i krzyk w sprawie kobiet dotrze do nas za sprawą Jolanty Janiczak i Wiktora Rubina, którzy ze sceny Teatru im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie opowiedzieli historię ostatniej w Europie kobiety spalonej na stosie, Polki, Barbary Zdunk (**„I tak nikt mi nie uwierzy”**). Teatr z Gniezna jest gościem specjalnym festiwalu. Od kilku sezonów za jego linię artystyczną odpowiada krakowianka – Maria Spiss. Udało jej się stworzyć miejsce pracy dla reżyserów odważnie mówiących o problemach współczesności. Drugim spektaklem stamtąd będzie **„Krótka rozmowa ze Śmiercią”** w reżyserii Marcina Libera, który sięgnął do średniowiecznych tekstów staropolskich, przygotowując nowoczesny danse macabre.

Wizję końca kreśli też czwórka studentów krakowskiej AST (Tomasz Fryzeł, Piotr Froń, Kinga Bobkowska i Adam Borysowicz) w premierowym spektaklu **„Bezpieczne miejsce”** (Teatr Łaźnia Nowa).

W nurcie premierowym zostaną pokazane także przedstawienia z krakowskich teatrów. Inspirowane światem i literaturą Stanisława Lema **„Fiasko”** w reż. Magdy Szpecht z Narodowego Starego Teatru, z Teatru Ludowego **„Władcy”** Konrada Dworakowskiego nawiązujący formą do narracyjnych gier komputerowych. Na festiwalowe wydarzenie zapowiada się musical **„Cud mniemany, czyli Krakowiacy i górale”** w reż. Cezarego Tomaszewskiego z Teatru w Krakowie im. J. Słowackiego. Natomiast Jerzy Zoń z Teatru KTO specjalnie na festiwal Boska Komedia przygotuje transmisję na żywo z hali TAURON Arena swojego ostatniego, wizyjnego spektaklu **„Ślepcy”**.

Dobry festiwal powinien podejmować dialog z rzeczywistością i potrzebami, jakie ona generuje. W ostatnich tygodniach nic tak mocno nie wybrzmiewa, jak głos młodzieży, która wyszła na ulice. Pojawiło się nowe pokolenie, aktywne, odważne i świadome. Jest to impuls do powołania całorocznej platformy teatru dla młodych. Chcemy usłyszeć, jak myślą najmłodsi, co mają do powiedzenia i jak chcą, żeby wyglądał świat. Platformę zainauguruje warsztatowe spotkanie przedstawicieli kilku grup młodzieżowych działających przy teatrach instytucjonalnych: Teatrze im. W. Horzycy w Toruniu, Teatrze im. H Modrzejewskiej w Legnicy, Nowym Teatrze z Warszawy, Teatrze Nowym Proxima z Krakowa, Teatrze Łaźnia Nowa oraz Teatrze z Wałbrzycha prowadzone przez Michała Buszewicza i Dorotę Kowalkowską pt. **„12 postulatów teatru przyszłości”**.

Ten inauguracyjny warsztat w sposób symboliczny otworzy przegląd spektakli dla młodego widza, **Małą Boską Komedię**. Zobaczymy pięć przedstawień konkursowych: **„Motyl”**, reż. Marcin Liber, **„Kosmici”**, reż. Jakub Krofta, **„Rutka”**, reż. Karolina Maciejaszek, **„Piotruś Pan i Jakub Hak”**, reż.

Magiczny Kraków

Magdalena Miklasz, **„Król Maciuś Pierwszy”**, reż. Piotr Sieklucki. Poza konkursem zostaną pokazane: **„Granice otwarte”** Łukasza Zaleskiego, **„Władcy”** Konrada Dworakowskiego i **„Lem vs. P.K. Dick”** Mateusza Pakuły.

W tym roku nie odbędzie się konkurs główny wyłaniający najlepsze polskie przedstawienia teatralne. Specjalnie powołane jury (młodzieżowe i profesjonalne) wybierze natomiast najlepsze przedstawienia dla młodego widza.

Nową formułą festiwalową jest Boska Komedia TV. Będzie ona relacjonować polskie życie teatralne, prowadzić rozmowy z artystami, pokazywać dyskusje krytyków. Codziennie o godz. 12.00 odbędzie Hejnał Teatralny, ponadto pół godziny przed emisją każdego spektaklu będzie rozmowa wprowadzająca z twórcami. Zaplanowano spotkania m.in. z: Janem Englertem, Ewą Skibińską, Dorotą Segdą, Wojciechem Malajkatem, Cezarym Tomaszewskim, Pawłem Łysakiem, Michałem Zadarą, Jackiem Głombem, Dorotą Ignatiew, Jędrzejem Piaskowskim i Jackiem Poniedziałkiem.

Wszystkie spektakle tegorocznej Boskiej Komedii zostaną pokazane na platformie **PLAY KRAKÓW**. Rejestracja na niej jest darmowa, a dostęp do przedstawień, dzięki dofinansowaniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego będzie bezpłatny.

Projekt jest współfinansowany ze środków Gminy Miejskiej Kraków oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.